

Handläggare
Lisa Wallenberg
Telefon: 08-508 25 246**Till**
Socialnämnden
2021-05-25

Sociala insatser i utsatta områden – Fördelning av statsbidrag

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner fördelning av statsbidrag sociala insatser i utsatta områden enligt nedanstående

Nämnd	Fördelat via fördelningsmodell	Extra medel skol/sociala team	Fördelning kronor per SDN
Rinkeby-Kista	5 900 000	1 054 200	6 954 200
Spånga-Tensta	4 300 000	986 200	5 286 200
Hässelby-Vällingby	4 300 000	1 779 200	6 079 200
Enskede-Årsta-Vantör	4 700 000	1 729 200	6 429 200
Hägersten-Ålvsjö	2 900 000	1 498 000	4 398 000
Skärholmen	3 300 000	479 200	3 779 200
Totalt	25 400 000	7 526 000	32 926 000

Fredrik Jurdell
socialdirektörVeronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att fördela statsbidrag för att genomföra en satsning av sociala insatser för barn och unga i utsatta områden under åren 2021–2023. Medlen kan gå till insatser som kompletterar, utvecklar och förstärker verksamhet som kommunerna redan bedriver inom ramen för det brottsförebyggande arbetet. Stockholms stad har möjlighet att rekvirera statsbidraget. För stadens del innebär det totalt 32 926 000 kronor under 2021.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslaget att fördela statsbidraget till stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Älvsjö och Skärholmen.

Bakgrund

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en satsning på sociala insatser för barn och unga i utsatta områden under åren 2021–2023. Totalt fördelas 250 000 000 kronor årligen för ändamålet under förutsättning att riksdagen beviljar medel.

Syftet med statsbidraget är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet.

Socialstyrelsen betalar ut medlen under 2021 och de kan användas till och med den 31 december 2021. Senast den 17 maj 2021 ska de kommuner som omfattas av satsningen och önskar ta del av statsbidraget ha rekviderat medlen via Socialstyrelsens e-tjänst. Det är tillåtet att använda rekviderade medel retroaktivt för verksamhet från och med den 1 januari 2021.

Åtterrapporering sker genom att Socialstyrelsen i slutet av 2021 eller i början av 2022 skickar ut ett webbaserat återrapporteringsformulär till utsedd kontaktperson hos bidragsmottagaren. Frågorna gäller i huvudsak vilka aktiviteter som kommunen har genomfört och vilka resultat som har uppnåtts.

Om staden inte har använt hela statsbidraget under perioden 1 januari–31 december 2021 ska återstoden återbetalas till Socialstyrelsen. Staden kan även bli återbetalningsskyldig om medlen inte används i enlighet med syftet för statsbidraget.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 19 maj 2021 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att ta del av ärendet den 20 maj 2021.

Ärendet

Socialstyrelsen ska, efter rekvisition, fördela medel till de kommuner som omfattas av Polismyndighetens lägesbild över utsatta områden, senast beskriven i rapporten Kriminell påverkan i lokalsamhället - En lägesbild för utvecklingen i utsatta områden

(juni 2019). I det fall en förändring sker i Polismyndighetens lägesbild över utsatta områden under den tidsperiod uppdraget pågår har Socialstyrelsen i uppdrag att uppdatera fördelningen av medel inför kommande år (se bilaga 1 anvisningar).

För staden innebär det att det finns möjlighet att rekvirera 32 926 000 kronor i statsbidrag under 2021. Medlen kan gå till insatser som kompletterar, utvecklar och förstärker verksamhet som kommunerna redan bedriver inom ramen för det brottsförebyggande arbetet. Medlen får inte ersätta befintlig verksamhet som redan bedrivs när medel rekvireras.

Medlen kan användas för att utveckla och strukturera samverkan mellan aktörer i lokalsamhället såsom socialtjänst, polis och skola. Andra berörda aktörer är exempelvis civilsamhället, hälso- och sjukvården och kommunala bostadsbolag. Även föräldrar och andra nära anhöriga är viktiga att inkludera i samverkan.

Exempel på vad medlen kan användas till:

- En ökad närvaro av fältarbetare
- En ökad tillgänglighet av socialtjänstens verksamhet i det utsatta området
- Arbetsformen: individsamverkan kring barn i sociala insatsgrupper (SIG)
- Arbetsformen: individsamverkan kring barn i skola-socialtjänst-polis-fritid (SSPF)
- Skolsociala team
- Strukturerad samverkan med det lokala civilsamhället, exempelvis idrottsföreningar och fritidsverksamhet för barn och unga
- Samverkan mellan aktörer i lokalsamhället såsom socialtjänst, polis och skola.

Efter dialog med de aktuella stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret avser staden att använda statsbidraget inom nedan fem områden.

Förstärkning socialt uppsökande arbete

Medel för att förstärka socialt uppsökande arbete kan exempelvis fylla behovet av att anställa fler fältassistenter eller uppsökare. Berörda stadsdelsförvaltningar ges då möjlighet till större flexibilitet i schemalaggningen och kan bemanna upp och utöka sitt uppsökande arbete dagtid, kvällar och helger. Vilket ökar möjligheterna för tidig upptäckt av unga med riskfaktorer och initiera stöd. Med ytterligare fältassistenter och uppsökare kan samverkan med myndighetsutövningen utvecklas exempelvis kring

allvarsamtal, anmälningsmöten och motivationsarbete kopplat till SIG unga. Fältassistenter och uppsökare kan också vara behjälpliga att öka förtroendet för socialtjänsten i stadsdelsförvaltningen och i kontakten med unga vara en lots och lågtröskel in till socialtjänsten för de som behöver stöd. Fler fälttjänster och uppsökare skulle även kunna vara behjälpliga att stödja unga brottsoffer som har bevittnat eller utsatts för våld/dödligt våld i gatumiljö. Slutligen skulle fler fälttjänster och uppsökare kunna utöka samverkan med civilsamhället och sammanföra engagerade vuxna för att öka vuxennärvaron, göra området tryggare och erbjuda fler meningsfulla aktiviteter.

Förstärkning myndighetsutövning barn och unga

Myndighetsutövning barn och unga utreder enligt socialtjänstlagen (2001:453) ansökningar och orosanmälningar gällande målgruppen. Antalet anmälningar har ökat årligen och år 2020 inkom det drygt 35 000 orosanmälningar. En förstärkning inom myndighetsutövningen kan leda både till färre antal ärenden per handläggare, ökad kvalitet i handläggningen samt att fler utsatta barn och unga fångas upp och får stöd och hjälp i ett tidigare skede.

Samlokalisering polisen

Det är av stor vikt att barn och unga i riskzon för kriminalitet och annat normbrytande beteende upptäcks och uppmärksammas i ett så tidigt skede som möjligt. Likaså att vårdnadshavarna får stöd och vägledning på ett tidigt stadium så att de kan agera i ett tidigt skede för sitt barns bästa. Genom att samlokalisera socialsekreterare hos polis underlättas tvärprofessionellt samarbete mellan myndigheterna vilket kan leda till ett effektivare arbete mot ungdomskriminalitet och att fler unga får hjälp till ett socialt välfungerande liv utan kriminalitet.

SIG unga vuxna insatsbudget

SIG för unga vuxna är en arbetsmetod för samverkan mellan lokal socialtjänst och lokal polis, där också andra aktörer görs delaktiga utifrån behov, för att hjälpa unga vuxna att sluta begå brott. För att klara att genomföra ett avhopp och förändra sin livssituation krävs flera olika stödinsatser och i vissa fall, när den lokala hotbilden är hög, kan det bli nödvändigt med placering utifrån aktuell skyddsbehov och möjlighet att bättre kunna tillgodogöra sig övriga stödinsatser. Exempel på när stadsdelsförvaltningen kan behöva göra en placering inom SIG unga vuxna är exempelvis när en klient inte kan genomföra en beroendebehandling inom den egna öppenvården eller bo på ett drogfritt stödboende i den egna stadsdelen utifrån en lokal hotbild, utan behöver placeras i ett annat geografiskt område. Det kan också handla om att stödinsatserna ska

kunna genomföras utan att klienten riskerar att utsättas för kontakt och påtryckningar från andra kriminella i den egna stadsdelen. En SIG unga vuxna insatsbudget bidrar till att fler vid behov kan få detta stöd. Klienterna inom SIG unga vuxna är redan indragna i kriminalitet, men de är ofta beroende av andra yngre personer för att kunna bedriva sin kriminella verksamhet. Genom att se till att unga vuxna som vill hoppa av, ges möjlighet till placering för att komma bort från den egna stadsdelsförvaltningens geografiska område, minskas också risken för att barn och unga dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet.

Skolsociala team

När barn och unga kan tillgodogöra sig sin grundskoleutbildning och gå ut skolan med fullständiga betyg ökar det chansen till vidare utbildning och på sikt etablering på arbetsmarknaden. En fungerande skolgång skyddar också mot psykisk ohälsa längre fram i livet och mot olika former av sociala problem, som till exempel kriminalitet, missbruk och utanförskap. Skolsociala team är en insats som genomförs i samverkan mellan skola och socialtjänst kring elever med skolfrånvaro som syftar till att fler i målgruppen uppnår gymnasiebehörighet. Målgruppen är elever i årskurs 4-9 med frånvaro som riskerar att inte nå målen för utbildningen. För att kunna nå alla de elever som är behov av tidiga, förebyggande insatser behöver skolsociala team kunna jobba brett och verka på alla 4-9-skolor. Extra resurser till skolsociala team kan bidra till att fler skolsociologer kan anställas och upprätta en god samverkan med fler skolor så att fler barn och unga kan få stöd att klara skolan.

Fördelning av statsbidraget

Fördelningen sker enligt en modell som utgår ifrån förekomsten av utsatta områden, riskområden respektive särskilt utsatta områden enligt Polismyndighetens definition, samt stadsdelsnämndernas befolkningsstorlek.

Steg 1: Av tillgängliga medel fördelas 75 procent till stadsdelsnämnderna utifrån antal utsatta områden (viktat gånger 1), riskområden (viktat gånger 2) och särskilt utsatta områden (viktat gånger 3), där stadsdelsnämnderna tilldelas mer medel ju högre grad av utsatthet som berörda områden inom nämnden bedömts ha.

Steg 2: Resterande medel fördelas mellan stadsdelsnämnderna i förhållande till befolkningsmängd.

Fördelningen av medel är densamma som Arbetsmarknadsdepartementet vid fördelning av medel till berörda kommuner.

Stockholms stad avsätter särskilt medel för skolsociala team om motsvarande 7 526 000 kronor till de stadsdelsnämnder som ingår i fördelningen av statsbidraget.

Sammantaget kommer alla stadsdelsnämnder som fördelas statsbidraget förstärka sitt arbete med skolsociala team och förstärka myndighetsutövning barn och unga. Fem av sex stadsdelsnämnder kommer att förstärka sitt uppsökande sociala arbete. Fyra av sex stadsdelsnämnder kommer avsätta medel inom områdena samlokalisering polis och SIG unga vuxna insatsbudget.

Liksom i många av socialnämndens uppdrag är uppföljning och resultat av aktiviteter kopplat till statsbidraget viktigt. Genomförande och möjliga alternativ beror på hur arbetet utformas lokalt och behöver därför utredas vidare och anpassas därefter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att statsbidraget fördelas till stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Älvsjö och Skärholmen i syfte att stötta och utveckla pågående arbete.

Fördelningen blir då enligt följande:

Nämnd	Fördelat via fördelningsmodell	Extra medel skolsociala team	Fördelning kronor per SDN
Rinkeby-Kista	5 900 000	1 054 200	6 954 200
Spånga-Tensta	4 300 000	986 200	5 286 200
Hässelby-Vällingby	4 300 000	1 779 200	6 079 200
Enskede-Årsta-Vantör	4 700 000	1 729 200	6 429 200
Hägersten-Älvsjö	2 900 000	1 498 000	4 398 000
Skärholmen	3 300 000	479 200	3 779 200
Totalt	25 400 000	7 526 000	32 926 000

Bilagor

1. Socialstyrelsens anvisningar för att rekvirera statsbidrag för sociala insatser för barn och unga i utsatta områden 2021